

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/15/2020
Identifikačné číslo spisu:	4419010446
Dátum vydania rozhodnutia:	02.07.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:4419010446.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., na neverejnom zasadnutí konanom 2. júla 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného O. V. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 20. novembra 2019, sp. zn. 2To/98/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného O. V. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky z 5. septembra 2019, sp. zn. 2T/94/2019, bol O. V. uznaný vinným zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

dňa 22. októbra 2018, v čase o 11.00 hod. v obci J., okres L. X., po tom ako si zamaskoval tvár tak, že si vytiahol tričko do výšky očí pred budovou pošty, vošiel do priestorov pošty, kde potom pristúpil k okienku pre komunikáciu so zákazníkmi, kde sa v tom čase nachádzala pracovníčka pošty, poškodená Y. D., nar. XX. S. XXXX, bytom D., O. Q. č. X a s krátkou strelnou zbraňou značky Walther P22 zaklopal na toto okienko, ktoré keď poškodená Y. D. otvorila, obžalovaný jej povedal: „dávaj peniaze“ a potom jej podal igelitové vrečko, následne poškodená otvorila zásuvku, v ktorej sa nachádzala finančná hotovosť vo výške 5.360,- eur, ktorú vložila do igelitového vrečka, pričom jej obžalovaný počas tohto ešte povedal: „dávaj peniaze a nič nestláčaj“, a po tomto mu podala igelitové vrečko aj s finančnou hotovosťou, na čo sa jej obžalovaný ešte spýtal: „To je všetko?“, a keď odpovedala, že áno, otočil sa a z miesta odišiel na neznáme miesto, ktorým konaním spôsobil poškodenej spoločnosti Slovenská pošta, a. s., Banská Bystrica, Partizánska cesta 9, IČO: 36631124, škodu vo výške 5.360,- eur, pričom k zraneniu poškodenej Y. D. nedošlo.

Za spáchanú trestnú činnosť bol obvinenému podľa § 188 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona po zistení poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. j), k), l) Trestného zákona a za nezistenia žiadnej priťažujúcej okolnosti podľa § 37 Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 3, písm. d)

Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona súd zaradil obvineného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Zároveň súd podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona uložil obvinenému trest prepadnutia veci, a to 1 ks krátkej expanznej zbrane zn. Walther P22, kal. 9 mm PA Blanc, výrobné číslo B nachádzajúcej sa v úschove na oddelení dokladov OR PZ Nové Zámky.

Podľa § 60 ods. 5 Trestného zákona sa vlastníkom prepadnutej veci stal štát.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku súd odkázal poškodenú právnickú osobu Allianz Slovenská poisťovňa, a. s., Bratislava, s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Proti vyššie citovanému rozsudku podal odvolanie obvinený, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením z 20. novembra 2019, sp. zn. 2To/98/2019, tak, že ho podľa § 319 Tr. por. zamietol ako nedôvodné.

Proti druhostupňovému rozhodnutiu podal obvinený v zákonnej lehote prostredníctvom obhajkyne dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. v časti výroku o treste. Namietal, že krajský súd, ktorý sa stotožnil s rozhodnutím prvostupňového súdu, nezohľadnil pri rozhodovaní o výške trestu všetky dôkazy a okolnosti spáchania skutku, najmä pohnútku páchatel'a a zároveň vychádzal z časti z nesprávneho vyhodnotenia okolností spáchania skutku. Obvinený je toho názoru, že súdom uložený trest je neprimeraný vzhľadom k priebehu a výsledkom celého trestného konania ako aj vzhľadom na charakter jeho osoby, spôsob jeho doterajšieho života a možnosti nápravy, a to z dôvodu, že sa ku skutku už v rámci prípravného konania v plnom rozsahu priznal a orgánom činným v trestnom konaní poskytol potrebnú súčinnosť. Zároveň na hlavnom pojednávaní konanom dňa 5. septembra 2019 urobil vyhlásenie o vine a svoj skutok úprimne oľutoval. Vo vzťahu k náhrade škody uviedol, že túto nahradil v plnom rozsahu pred prvým pojednávaním vo veci poškodenému spoločnosti Slovenská pošta, a. s. Poukázal zároveň aj na správu z miesta trvalého bydliska, z ktorej vyplynulo, že je osobou bezkonfliktnou a doposiaľ nebol súdne trestaný.

Obvinený sa nestotožnil s názorom súdu prvého stupňa, ktorý pri rozhodovaní o výške trestu nezohľadnil poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. f) Tr. zák., nakoľko spáchal trestný čin pod vplyvom hrozby alebo nátlaku z dôvodu, že iné bližšie nepomenované osoby, od ktorých si v minulosti požičal peniaze na vysoký úrok, ho nútili tento dlh splácať, pričom naňho fyzicky útočili a vyhrážali sa mu zlikvidovaním nielen jeho osoby, ale aj spôsobením ujmy na zdraví a likvidáciou jeho rodinných príslušníkov. S poukazom na uvedenú okolnosť odôvodnil obvinený svoje zlyhanie v podobe spáchania predmetného skutku, zároveň vylúčil, že by sa naň vopred pripravoval. Vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu obvinený namietal, že sa súd nevysporiadal s jeho obhajobnou argumentáciou ohľadom možnosti priznania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. f) Tr. zák. a nedodržania zásady proporcionality trestu vo vzťahu k jeho osobe a možnostiam nápravy. Obvinenému nie je zrejmé, akými úvahami sa spravoval krajský súd v odôvodnení rozhodnutia pri definícii pojmov hrozba a hrubý nátlak, keďže podľa názoru obvineného poľahčujúca okolnosť podľa ustanovenia § 36 písm. f) Tr. zák. nevyžaduje priame fyzické pôsobenie na páchatel'a trestného činu, ale len existencia takej hrozby alebo nátlaku, ktorá na páchatel'a pôsobí, hoci len v psychickej rovine. V tejto súvislosti poukázal na to, že aby bolo rozhodnutie súdu presvedčivé, musí byť riadne odôvodnené tak, aby došlo k vyvráteniu všetkých prípadných nezrovnalostí alebo námietok účastníkov konania.

Na záver obvinený uviedol, že súdy nedostatočným spôsobom vyhodnotili proporcionálnosť uloženého trestu vo vzťahu k jeho konaniu, zavineniu, následku, pohnútke, k jeho osobe, pomerom a možnostiam jeho nápravy za súčasného zohľadnenia poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, teda postupovali v rozpore s § 2 ods. 12 Tr. por. Zastáva názor, že uložený trest by mal zohľadňovať možnosti nápravy jeho osoby aj s využitím menej represívnych prostriedkov, ako je uloženie nepodmienečného trestu

odňatia slobody, ktorý by mal byť ukladaný až vtedy, ak k náprave osoby páchatel'a nedošlo na základe predošlých miernejších opatrení. Opätovne poukázal aj na absenciu jednotnosti postupu súdov pri ukladaní trestov za obdobné trestné činy a zdôraznil, že výrazné rozdiely v rámci rozhodovania o druhu a výmere trestu pri obdobných trestných činoch a okolnostiach, za ktorých boli spáchané, sú v značnej miere spôsobilé narušiť princíp právnej istoty.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti má obvinený za to, že v danej veci Okresný súd Nové Zámky a Krajský súd v Nitre nezohľadnili všetky okolnosti podstatné pre rozhodnutie o druhu a výmere trestu, pritom mali postupovať podľa § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. za súčasného uloženia trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák., resp. podľa § 51 ods. 1 Tr. zák. so skúšobnou dobou maximálne 5 rokov, za prípadného uloženia probačného dohľadu a vyslovenia trestu prepadnutia veci.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol, aby dovolací súd uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 20. novembra 2019, sp. zn. 2To/98/2019, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 05. septembra 2019, sp. zn. 2T/94/2019, v časti výroku o uloženom treste zrušil a postupom podľa § 388 ods. 1 Tr. por. vec prikázal Okresnému súdu Nové Zámky na opätovné prerokovanie a rozhodnutie.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Nové Zámky podaním z 12. mája 2020, v ktorom uviedla, že v danej trestnej veci je vylúčená možnosť aplikácie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. v kontexte dovolateľom podaných námietok. Na námietku obvineného, ktorý poukázal na absenciu náležitého skúmania pohnútky spáchať trestný čin, ktorá mala byť determinovaná výlučne psychickým nátlakom (vydieraním) vyvíjaným na jeho vôľu dosiaľ nestotožnenými osobami, nútiacimi ho prostredníctvom vyhrožok fyzickou likvidáciou, resp. jemu blízkych osôb, splácať im zapožičané finančné prostriedky s neprimerane vysokým úrokom, a z toho vyplývajúcej potreby zohľadnenia poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. f) Tr. zák., prokurátorka uviedla, že posudzovaním okolnosti spáchania skutku by bolo potrebné skúmať úplnosť spáchaného skutku, čo je z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. vylúčené. Okrem toho sa prokurátorka v plnom rozsahu stotožnila s obsahom dovolaním napadnutých rozhodnutí súdov, ktoré dostatočným spôsobom zdôvodnili nemožnosť aplikácie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. f) Tr. zák.

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom prokurátorka uviedla, že tento by bol naplnený iba v prípade nesprávnej aplikácie ustanovenia kogentnej povahy, medzi ktoré nie je možné zaradiť ustanovenie § 34 Tr. zák. V súvislosti s námietkou obvineného týkajúcou sa určenia dĺžky a výmery trestu navyše poukázala na to, že obvinený neuplatnil tzv. špeciálny dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. Vo vzťahu k námietkam obvineného týkajúcich sa nedostatočného zdôvodnenia rozhodnutí v pôvodnom konaní konajúcich súdov poukázala na § 371 ods. 7 Tr. por., v zmysle ktorého dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Na základe uvedeného je podľa prokurátorky zrejmé, že dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nie sú dané, a preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že toto bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.), oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por. a § 373 ods. 1 Tr. por.], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1, veta prvá Tr. por., keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí, pretože nie je naplnený obvineným

tvrdený dovolací dôvod podľa § 371 ods.1 písm. i) Tr. por.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 385 ods. 1 Tr. por., dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených pochybení, pričom má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inšancia.

Z inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinstančné a Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o dovolaní obvineného je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštalácie. Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že dovolanie nie je teda prostriedkom určeným na revíziu, či nápravu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa.

Pokiaľ ide o uplatnený dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., Najvyšší súd Slovenskej republiky v prvom rade uvádza, že je upravený alternatívne - rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo vychádza z nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol napadnutým rozhodnutím kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že išlo o iný trestný čin, alebo obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdnym skutkom dopustil. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť trestného činu, príp. pochybenie súdu pri uložení úhrnného, súhrnného a spoločného trestu a toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov.

V súvislosti s dovolacou námietkou obvineného podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., najvyšší súd opätovne zdôrazňuje, že nie je predmetom skúmania dovolacieho súdu, akým spôsobom sa súdy nižších stupňov vysporiadali s hodnotením jednotlivých dôkazov, resp. aké závery z vykonaného dokazovania vyvodili, pretože tu ide o otázky skutkového charakteru, ktoré sú v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. z dovolacieho konania vylúčené. Len s poukazom na nesúhlas s hodnotením dôkazov, resp. odmietnutím vykonania navrhovaných dôkazov nemožno vyvodzovať tento dovolací dôvod. V tomto smere najvyšší súd považoval za potrebné dodať zároveň tiež to, že je výsostným právom súdu zvážiť, aké dôkazné prostriedky zvolí pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 12 Tr. por. a či určitú skutkovú okolnosť, ktorú považuje za dostatočne preukázanú, bude overovať ďalšími dôkaznými prostriedkami.

Preto pokiaľ obvinený namietal, že súd nezohľadnil všetky dôkazy a okolnosti spáchania skutku pri rozhodovaní o výške trestu, je nutné uviesť, že sa dovolaním domáha iba zmeny skutku (skutkovej vety výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa), ktorý je pre dovolací súd záväzný, a to na podklade prehodnotenia vykonaných dôkazov, čo je v konaní o dovolaní neprípustné. Uvedené sa vzťahuje aj na výhradu obvineného týkajúcej sa absencie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. f) Tr. zák. Ako vyplýva z ustálenej judikatúry otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Ak ale súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej, alebo priťažujúcej, ale v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby - tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 Tr. zák. ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Tr. por. môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. (pozri R 18/2015).

Najvyšší súd zdôrazňuje, že úvahy, ktorými sa súd spravoval pri hodnotení dôkazov a na základe ktorých dospel ku skutkovým zisteniam, nie sú predmetom dovolacieho prieskumu. Rovnako dôvodom na zrušenie napadnutého rozhodnutia v dovolacom konaní nie sú právne úvahy súdu obsiahnuté v jeho odôvodnení, teda ich eventuálna nesprávnosť nie je dôvodom na konštatáciu splnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ak skutková veta výroku o vine zodpovedá podľa hodnotenia dovolacieho súdu použitej právnej kvalifikácii.

V súvislosti s uplatneným dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda dovolací súd nezistil žiadnu opodstatnenosť námietok obvineného, pretože ako už aj bolo skôr spomenuté, skutkový stav tak, ako bol zo strany súdov nižších stupňov zistený je pre dovolací súd záväzný a pokiaľ ide potom o jeho právne posúdenie, takto to je i podľa jeho názoru správne, keďže posudzovaný skutok napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a) Tr. zák., nakoľko obvinený proti inému použil hrozbu bezprostredného násilia v úmysle zmocniť sa cudzej veci a spôsobil činom väčšiu škodu a spáchal čin závažnejším spôsobom konania (so zbraňou).

Nad rámec uvedeného dovolací súd konštatuje, že aj uložený trest je zákonný a úmerný charakteru trestného činu, zavineniu, okolnostiam a spôsobu jeho spáchania s použitím zbrane, poľahčujúcim okolnostiam, osobe páchatela a jeho pomerom, spôsobeným následkom, ktorý obvinený už v celom rozsahu nahradil a možnostiam jeho nápravy, zodpovedajúci a primeraný, teda spravodlivý. Za použitia zmierňovacieho ustanovenia - mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na vo výmere 5 rokov, pričom súd prvého stupňa aj náležite odôvodnil okolnosti prípadu a osobné pomery obvineného, ktorý nebol doposiaľ súdne trestaný, k spáchaniu skutku sa priznal, tento úprimne oľutoval a na hlavnom pojednávaní urobil vyhlásenie o vine. Podľa § 188 ods. 2 Tr. zák. za tento zločin možno páchatelovi uložiť trest odňatia slobody v základnej sadzbe od 7 do 12 rokov, po zistení poľahčujúcich okolností v posudzovanom prípade podľa § 38 ods. 3 Tr. zák. za zníženej hornej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu, t. j. 7 rokov až 10 rokov a 4 mesiace. Je potrebné dodať, že nenapĺňa žiadny dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 Tr. por., pokiaľ obvinený namieta uloženie trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo uloženie takého druhu trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa [§ 371 ods. 1 písm. h) Tr. por.] .

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil ani porušenie žiadneho hmotnoprávneho ustanovenia kogentnej povahy viažuceho sa k rozhodovaniu o treste, ktoré by bolo subsumovateľné pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ zakladajúceho dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol dovolanie obvineného ako nedôvodné, nakoľko ním uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nebol daný.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.